

# کاربرد تکنیک‌های میخائیل چخوف در اجرای نقش‌های تپیکال تئاتر کودک و نوجوان

حمیدرضا افشار

## چکیده:

تئاتر کودک به عنوان یک ژانر دارای فرم و قالب متفاوتی است که از تئاتر بزرگسال کاملاً مستقل است. این نمایش بر خلاف اعتقاد عوام، ساده شده تئاتر بزرگسالان نیست بلکه ویژگی‌ها و امتیازات خاص خود را داراست، و هدف آن فراهم ساختن بهترین تجربه ای نوین و ممکن از زندگی برای کودکان و نوجوانان است. اثر بخشی این تئاتر ایجاد انگیزه بیشتر در فرایند آموزش و پرورش و افزایش قوه تخیل و خلاقیت، فهم و درک بهتر از فرهنگ و زندگی و ایجاد شوق یادگیری می باشد. جهت رسیدن به اهداف فوق، تئاتر کودک و نوجوان تمامی فنون و اصول مناسب و نظریات معاصر تئاتر را به کار می گیرد. از ویژگی‌های اصلی بازیگری تئاتر کودک، برقراری ارتباط تنگاتنگ با مخاطب است. کودک از بازی‌های اغراق شده و حیوانات و موجودات عجیب و غریب لذت بیشتری می برد، چرا که کمتر به تحلیل روابط و احساسات می پردازد و بیشتر با نگاه بصری است که مفاهیم را از طریق نشانه‌ها دریافت می کند، به همین دلیل حرکات موزون و رقص و آواز در آن بیشتر به چشم می خورد و اکثر شخصیت‌ها در نمایش‌های کودک، تیپ، تیپ کاراکتر، حیوانات و یا اشیاء هستند. پژوهش حاضر به روش توصیفی، تحلیلی با هدف ارتقاء و اعتلای اجرای تئاتر کودک و نوجوان و یافتن شیوه مناسب بنا به ضرورت باورپذیری و ارتباط با مخاطب از طریق کاربرد تکنیک‌های میخائیل چخوف در ایفای نقش‌های تپیکال تئاتر کودک برای بازیگران نمایش‌های کودک انجام گرفته است. این پژوهش سعی دارد تا با مروری بر ویژگی‌های تئاتر کودک، جایگاه و خواستگاه و اهمیت خاص آن از تکنیک‌های میخائیل چخوف به عنوان یکی از شیوه‌های بازیگری مطرح در تئاتر، به قابلیت‌های موجود این شیوه برای بازیگران تئاتر کودک بپردازد. نتایج حاصل از مطالعات بدست آمده نشان می‌دهد تکنیک‌های میخائیل چخوف به بازیگر تئاتر کودک کمک کند تا با بدست آوردن مهارت‌های بدنی و احساسی در گرفتن تیپ‌های مختلف و ارتباط بهتر و جذابیت بخشیدن به نقش برای مخاطب خود شیرین تر و دیدنی تر باشد.

کلید واژه‌ها: میخائیل چخوف - بازیگر - تئاتر کودک - ژست - کاراکتر - نقش‌های تپیکال

## اهمیت و ضرورت

اجرای تئاتر استاندارد و با کیفیت، نشان دهنده یک جامعه متمدن است. این سخن بیش از هر چیز مؤید آن است که کودکان به عنوان بخشی مهم از افراد جامعه باید تئاتر ویژه خود را داشته باشند. این که نمایش چه چیزی به کودکان می آموزد، بستگی به نمایشنامه و چگونگی اجرای آن بر صحنه دارد. دلیل منطقی و نهایی برای توجیه لزوم تئاتر کودکان و نوجوانان، جهت متقاعد کردن سیاستمداران و برنامه ریزان آن است که بگوییم: «تئاتر ابزار و وسیله ای قدرتمند و مؤثر برای رشد اجتماعی و آشنایی و ورود هر چه بهتر و مفید تر کودک به دنیای بزرگسالی است. البته این امر ممکن است بدون در نظر گرفتن اهمیت توسعه هنرها در رشد کودکان، به عنوان یک ارزش وجود داشته باشد.» (گلدبرگ، ۶۲: ۱۳۸۷)

شاید بتوان نخستین و مهمترین عملکرد تعلیم و تربیت را، خدمت به جامعه از طریق تبدیل کودک به یک شهروند دانست. برای چنین عملکردی، معمولاً دو برداشت عمده وجود دارد. اول آن که تعلیم و تربیت می تواند به اجتماع امروز آنهايي که برای تعلیم و تربیت هزینه می پردازند - خدمت کند و شهروندانی تربیت نماید که با شرایط موجود جامعه همراهی و مطابقت نمایند. دوم آن که تعلیم و تربیت می تواند به اجتماع فردای آنهايي که تعلیم و تربیت را دریافت می کنند، خدمت کند و آنها را برای تبدیل شدن به